

Kungl. Maj:ts tal

på rikssalen vid riksdagens öppnande den 17 januari 1916.

Gode Herrar och Svenske Män!

I vidgat omfång fortgår den väldiga kamp, vars utgång avgör folkens framtid. Skall vårt fosterland ur tidens välvningar framgå starkt, tryggt och aktat, fordras för visso mycken besinning och kraft i de rådslag och beslut, som riksvårdande plikter ålägga Mig och Eder. Jag hälsar Eder välkomna, när I nu samlens till Edert viktiga värv.

Den neutralitet Jag vid krigets början beslutat iakttaga har hitintills kunnat upprätthållas. Det är alltså Min livliga förhoppning, att så även framgent må kunna ske. Ökad försvarsberedskap hos rikets stridskrafter till lands och vatten måste fortfarande vidmakthållas för trygghet av Sveriges neutralitet och självbestämmanderätt.

Ej blott genom de personliga uppoffringar, som för krigsberedskapen erfordrats, utan även på mångfaldigt annat sätt och allt mera kännbart har vårt folk under det år, som förflutit, fått erfara krigets verkningar. I allt högre grad hava de krigförande åsidosatt folkrättsliga regler, som tillkommit för att skydda neutrala staters och deras medborgares rättigheter och uppdraga gränser för krigets våld och förödande ingrepp mot fredlig samfärdsel. I känsla av plikten att bevara det folkrättens arv, som vunnits genom århundradens ansträngningar och i vars skapande Sverige tagit verksam och ärofull del, har Jag genom åtgärder, delvis vidtagna i samförstånd med de båda andra skandinaviska rikenas regeringar, verkat för hittills erkända folkrättsliga reglers upprätthållande och efterlevnad.

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 1 saml.

Betydande äro de svårigheter, som vållats vårt folk i dess ekonomiska liv genom krigförande makters hållning. Ehuru Mina omsorger om vår legitima utrikeshandels fria fortgång i några fall lett till undanröjande av resta hinder, försvåras dock fortfarande nödig tillförsel av varor, erforderliga för vårt folks uppehälle eller för jordbrukets och industriens arbete. Mot försök att ställa vårt näringsliv under främmande och självtagen uppsikt, har Jag mer än en gång måst inskrida.

För de ekonomiskt svaga i samhället, som särskilt hårt träffats av den dyrtid kriget framkallat, är Min medkänsla djup och uppriktig. Åtgärder för beredande av tillgång på outhärliga förnödenheter och i prisreglerande syfte hava av Mig vidtagits. Även framgent skola dessa viktiga ärenden vara föremål för Min oavlätliga uppmärksamhet. För vissa av de lägst avlönade statstjänstemännen ämnar Jag föreslå en särskild krigstidshjälp.

I en brytningstid, full av faror, sådan som den, vilken nu hem söker världen, kräver rikets säkerhet, att arbetet på försvarets stärkande utan dröjsmål fullföljes.

Jag ämnar förelägga Eder förslag till ny expropriationslag, till författning om fastighetsregister för stad, till lag om ändrade föreskrifter beträffande verkställighet av straffarbete och fängelsestraff och till ny lag om ansvarighet för skada i följd av automobiltrafik.

Under nu rådande förhållanden har Jag ansett lämpligt att verkställa undersökning rörande ökade möjligheter till straffrättsligt ingripande mot den, som inlåter sig i för riket menlig förbindelse med främmande makt eller ockrar på dyrtiden.

På det sociala området förberedas ny lagstiftning om försäkring mot olycksfall i arbete, lagstiftning i syfte att mildra följderna av arbetstvister samt förslag om en förbättrad organisation av den offentliga arbetsförmedlingen.

För utveckling av den industriella produktionen och till främjande av varuutbytet med främmande länder komma att föreläggas Eder förslag, avseende dels anstalter till den högre tekniska undervisningens förbättrande, dels stödjande av vissa handels- och exportorganisationer samt undanröjande av ännu bestående hinder för inrättande av frihamnar och frilager.

Jag förbereder jämväl förslag till ordnandet av vissa betydelsefulla kommunikationsfrågor.

Anslag komma att av Eder äskas för höjande av skogskulturen

samt för tillgodogörande av vårt lands naturliga tillgångar i vattenkraft, torv och stenkol. Arbetet på en förbättrad vattenrättslagstiftning påskyndas.

Fortfarande har enligt förhållandenas krav sträng sparsamhet vid uppgörande av förslag till statsregleringen iakttagits. Förslag om nya skatter komma dock att för Eder framläggas.

Jag har för avsikt att av Eder äska särskilda deputerade att med Mig överlägga.

I bön till Gud, att Han allt framgent måtte hålla sin skyddande hand över oss alla och att Han måtte väcka till liv hos vårt folk de stora egenskaper, som mer än en gång i tider av fara för fosterlandet trädde i dagen hos våra förfäder, förklarar Jag, under nedkallande av Guds välsignelse över Eder och Edra arbeten, detta riksmöte öppnat och förbliver Eder, Gode Herrar och Svenske Män, med all kunglig nåd och ynnest städse välbevågen.
